

Zveza kulturnih društev Slovenije

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 051/429 259

E: info@zkds.eu

W: www.zkds.eu

PROGRAMSKO POROČILO ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE ZA LETO 2020

Delo Zveze v letu 2020 je vse od meseca marca naprej potekalo pod posebnimi pogoji, katerih vzrok je bila pandemija koronavirusa. V prvem obdobju, med začetkom marca in koncem aprila, je potekalo v skladu z zaporo javnega življenja, tako da so bili poleg prenehanja javnih dogodkov, ki so bistveni za delovanje kulture vsakršne vrste, onemogočeni tudi neposredni fizični stiki, zaradi česar se je delovanje preselilo na digitalne platforme. To je prizadelo številne ljudi, ki so se morali šele privajati na tehnične rešitve, ki tak način dela sploh omogočajo. V drugi fazi, po koncu maja, so se zaščitni ukrepi precej sprostili, kar je omogočilo izpeljavo nekaterih nalog Zveze na običajen način, vse od sredine septembra pa javnega življenja zaradi ukrepov praktično ni bilo več. Primorani smo torej bili podaljšati v program zapisano razpravo o eventualnem sprejemu aktov Zveze, v prihodnosti pa bomo morali dopolniti še partnerski sporazum med JSKD in ZKDS, ki naj bi opredelil nekatere še zmerom nejasne delitve dela med obema partnerjema in s tem morda racionaliziral delo in tesneje povezal kulturna društva.

Nedvomno je prav ljubiteljska kultura, temelječa na druženju, medsebojnih stikih in medsebojni izmenjavi raznoterih kulturnih dobrin – celo bolj od večine preostalih kulturnih oz. umetnostnih zvrsti – ena od dejavnosti, ki so bile zaradi epidemije najbolj prizadete. Kljub temu pa smo po naših najboljših močeh uspešno izvedli načrtan program.

Koordinacija in podpora mreže kulturnih društev

V okviru programskega okvirja Koordinacija in podpora mreže kulturnih društev, ki je najpomembnejša dejavnost Zveze, je potekalo več aktivnosti: formirali smo dve delovni skupini za pripravo statutarnih sprememb ter strateških aktov, izvedli osem sej predsedstva, od katerih so bile tri redne (od tega dve v e-obliki) in pet korespondenčnih in redno letno skupščino, ki je bila zaradi volitev predsednika in nadomestnega člana predsedstva tudi volilne narave. Osrednja vsebinska točka letne konference je bilo vprašanje prenove temeljnih aktov Zveze, saj v delovni skupini oz. v predsedstvu, kjer je tekla priprava teh aktov, ni bilo doseženo soglasje o dveh temeljnih vprašanjih organiziranost Zveze. Gre za dilemo, ali naj bo ta še naprej zveza zvez, ali pa izvirna organizacija *sui generis*, z možnostjo neposrednega vključevanja kulturnih društev. Druga dilema je podelitev bistveno večjih mandatorskih pooblastil izvršnemu organu oz. predsedniku Zveze. Sklenjeno je bilo, da se razprava o teh vprašanjih nadaljuje v občinskih in mestnih zvezah, pri čemer je olajševalno dejstvo vendarle to, da zdaj veljavni statut delovanja v ničemer ne zavira. Za predsednika Zveze je bil izvoljen Janez Kerin, ki prihaja s Krškega, za člana predsedstva, ki zastopa Severno Primorsko, Miran Rustja iz Nove Gorice, za nadomestnega člana predsedstva za gorenjsko regijo pa Miloš Možina z Jesenic.

Zveza se je dejavno vključevala v aktivnosti, s katerimi smo želeli preprečiti hujše posledice epidemije; pri tem smo se lotili predvsem vprašanja financiranja dejavnosti zvez in društev v novih pogojih delovanja in skupaj z JSKD tudi predlogov priporočil in normativov, s katerimi bi omogočili vadbo in nastope članov in skupin kulturnih društev. Tako je bil vsem organom na državni in na lokalni ravni, pristojnim za ljubiteljsko kulturo, poslan Memorandum o delovanju kulturnih društev

Zveza kulturnih društev Slovenije

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 051/429 259

E: info@zkds.eu

W: www.zkds.eu

v obdobju omejenega javnega življenja in po njem, ki je, sodeč po informacijah v drugi polovici leta, naletel na precejšnje razumevanje oz. se je skladal s projekcijo teh organov pri financiranju (delna opustitev projektnega pristopa oz. financiranja na podlagi projektov, na račun programskega financiranja preživetja kulturnih društev). Kar zadeva pripravljana normativov za vadbo posameznikov in skupin skupaj z JSKD ter NIJZ, so bila izdana priporočila, ki so zlasti od junija do konca septembra omogočila neke minimalne oblike vadb, po bistvenem poslabšanju epidemološke slike pa teh možnosti ni bilo več. Velja omeniti, da je vadba zlasti pevskih skupin žal v epidemološki stroki obveljala kot eden od najbolj tveganih načinov za širjenje okužbe, kar žal velja še zdaj in zato nedvomno priča, da bo pot do normalizacije na tem najbolj množičnem področju ljubiteljske kulture izjemno zahtevna.

Zaradi vsega omenjenega so izpadle takorekoč vse pomembne aktivnosti (javni nastopi, koncerti in druge kulturne prireditve), ki promovirajo posamezne kulturne ustvarjalce in skupine, zato smo članstvo in ustvarjalce aktivirali tako, da smo v reviji Primus razpisali vseslovenska literarna razpisa in k pisanju pritegnili več kot 200 literatov, o čemer bo več govora v razdelku o Primusu.

Vsaj minimalno medsebojno informiranost smo zagotavljali predvsem z našo spletno stranjo, pošiljanjem kulturnih novic po naši adremi in, kot rečeno, z revijo Primus, ki sta delovali normalno.

Sodelovanje z drugimi subjekti je prav tako teklo v okviru spremenjenih možnosti. Zveza se je redno vključevala v prizadevanja številnih dejavnikov s področja kulture in se ostro odzivala na nekatere anomalije, ki jih je pri izvajanju konkretnih ukrepov zagrešilo Ministrstvo za kulturo (zlasti kadrovanje, odnos do nevladnih organizacij, edino ministrstvo, ki so mu z rebalansom zmanjšali sredstva za leto 2020), bila je nosilec pobude za začetek dialoga predstavnikov javnih zavodov in nevladnih organizacij z ministrstvom, vendar ta – po našem mnenju po krivdi ministrstva – ni uspel. V tej zvezi smo se udeležili tudi 26. seje Komisije DS RS za kulturo, znanost šolstvo in šport. Tik pred iztekom leta se je Zveza s protestnim pismom odzvala zaradi neimenovanja direktorja JSKD, kar je vlada storila brez vsakršne obrazložitve oz. argumentacije, čeprav je nadzorni svet JSKD korektno izvedel zakonsko predviden natečaj.

S ciljem pristopa k zadnji fazi (čistopisu) priprave našega temeljnega akta smo v mesecu novembru vsem članicam Zveze posredovali predlog osnutka našega Statuta in jih pozvali k pripombam in predlogom. Na naš poziv k sodelovanju so se odzvale tri članice Zveze, in sicer ZKD Tržič, ZKD Lendava in ZKD Celje. V zvezi s predstavljenim programom dela za leto 2020 in željo po premiku na področju aktivnosti priprav področnega Zakona o ljubiteljski kulturi je bil izveden sestanek s predstavnikom Ministrstva za kulturo, ki pa v nadaljevanju ni prinesel zelenih rezultatov.

Teden ljubiteljske kulture

Lanskoletni potek Tedna ljubiteljske kulture je bil bistveno drugačen kot sicer, ocenjujemo pa, da ga je JSKD v danih razmerah izpeljal odlično in da se je pokazalo, kako dobro so tudi kulturna društva že osvojila moderne digitalne tehnike. Glede na te okoliščine je Zveza kulturnih društev Slovenije letošnjemu virtualnemu TLK-ju lahko nudila predvsem močno promocijsko in informacijsko podporo in v okviru okrnjenih finančno-organizacijskih zmožnosti naredila vse, kar je bilo v njeni moči; v reviji Primus smo kot svojevrstni napovednik načrtovanih dejavnosti objavili intervju z mag. Markom Repnikom in članek o TLK-ju izpod peresa Maje Papič

Zveza kulturnih društev Slovenije

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 051/429 259

E: info@zkds.eu

W: www.zkds.eu

(<https://www.revijaprimus.si/2020/04/24/mag-marko-repnik-o-položaju-ljubiteljske-kulture-konemogoce-postane-mogoce/>
<https://www.revijaprimus.si/2020/05/21/ko-zaigra-kultura-teden-ljubiteljske-kulture-2020/>),
na spletni strani Zveze, Primusovi FB strani in po elektronski pošti pa intenzivno in kontinuirano širili informacije in vabili k udeležbi in prijavi na dogodke.

Pihalne godbe, ki so bile tokrat v središču dogajanja, so imele zagotovo smolo, da se je zgodila epidemija, a je zato njihovo delo v okviru TLK-ja temeljilo predvsem na preciznem in kvalitetnem preigravanju skladb, s katerimi so navsezadnje pomembno obogatile svoj arhiv. Z zanimivo in sproščeno zaključno prireditvijo na Novem trgu v Ljubljani je TLK postavil piko na i na povsem nov način.

Zveza je svojo podporo namenila tudi tradicionalni kulturni akciji, ki se je rodila prav na njeno pobudo in jo je svojčas tudi sama izvajala, v zadnjih letih pa je izvedba v celoti prešla na JSKD. Gre seveda za Kulturno šolo leta, ki se je v Sloveniji precej »prijela« in velja za eno najboljših orodij za privabljanje mladih v kulturna društva.

Spletna revija Primus

Sploh v času stroge karantene se je izkazala za pomembno glasilo ljubiteljske kulture, ki zmora nagovoriti širše bralstvo in k sodelovanju privabiti raznolike pisce. Od začetka do konca leta 2020 smo objavili več kot 53 člankov, pokrili malodane vsa področja ljubiteljske kulture in k branju do začetka decembra 2020 privabili 14.822 bralcev, od tega 14.722 novih, ki so si stran ogledali 27.338-krat, poleg tega pa smo izvedli še veliki – in tudi najbolj brani – literarni akciji: natečaj za najboljšo pesem v kulturni samoizolaciji z naslovom Umetnost je korona stvarstva in natečaj za najboljšo pismo novoletnih zaobljub Drugo leto bo moj svet drugačen. Na prvi natečaj se je odzvalo 137 različno starih in znanih pesnikov in pesnic, med katerimi sta strokovna žiranta v sestavi pesnice in literarne mentorice mag. Ane Porenta in književnika, kantavtorja, prevajalca in glasbenega kritika mag. Mateja Krajncja izbrala tri najboljše in nekaj dodatnih nagrajencev. Karantenska poetesa je postala etnologinja, kulturna antropologinja, piska in popotnica Tina Pegan (nagrajena s 150 evri), drugonagrajenec mladi nadarjeni (komaj 17-letni!) pesnik Aljaž Primožič, ki si je prislužil celoletno naročnino na revijo Mentor, tretjenagrajenka pa pesnica Tanja Ocelić – nagrajena z JSKD prvenko. Zmagovalka drugega natečaja je po strokovnem izboru književnice in prevajalke Aleksandre Kocmut in književnice ter literarne kritičarke Veronike Šoster postala znana pesnica in kantavtorica Katarina Juvančič (nagrajena s 150 evri), drugonagrajenka (spet komaj 17-letna) Zala Reberc, tretjenagrajenka pa Janja Plevnik; na natečaj je prišlo 84 izvernih pisem, o nagrajencih pa so poročali tudi naši največji mediji, med drugim MMC.

Najbolj brana članka sta, kot rečeno, natečajna poziva h karantenskemu ustvarjanju, ki si ju je do danes ogledalo več kot 5.000 ljudi (<https://www.revijaprimus.si/2020/03/20/literarni-natecaj-za-najboljsi-pesem-v-ustvarjalni-izolaciji/>, <https://www.revijaprimus.si/2020/12/06/literarni-natecaj-za-najboljse-pismo-novoletnih-zaobljub/>), sledijo pa mu številni članki povezani z razmišljanjem o ustvarjalni karanteni, ki imajo vsak zase okrog, več kot ali krepko čez 1000 ogledov, npr. Sprejemanje minljivosti izpod peresa Žige Čamernika (<https://www.revijaprimus.si/2020/04/14/sprejemanje-minljivosti-ali-svet-kot-uresnicena-prerokba-slabega-hollywoodskega-filma/>) in drugi članki o nezavidljivem položaju kulture in umetnosti istega avtorja, denimo Resnica in laž

Zveza kulturnih društev Slovenije

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 051/429 259

E: info@zkds.eu

W: www.zkds.eu

(<https://www.revijaprimus.si/2020/06/21/resnica-in-laz-ali-na-pogoriscu-talentov/>), članek sinologinje in filozofinje dr. Katje Kolšek Karantena v matrici (<https://www.revijaprimus.si/2020/04/07/karantena-v-matrici-neo-koronavirus-katero-tabletko-bos-izbral/>); poročali smo tudi o mačehovski kulturni politiki (npr. v razmišljanjih akademske slikarke Mojce Senegačnik in predsednice Asociacije Inge Remeta), katerih članka imata vsak zase skoraj 1000 ogledov.

Revija je, skratka, navkljub pandemiji (ali prav zaradi nje) razvila svoj originalni kulturni program, uredništvo si je prizadevalo pridobiti tudi objave s področja kulturne politike, vendar je tovrstnih strokovnjakov in piscev malo in si bo za kulturnopolitične vsebine morale še intenzivneje prizadevati.

Priznanja in Ravniharjeva plaketa

Ravniharjeva plaketa je posebno, edinstveno priznanje ljudem, ki dolgoročno, pomembno in predano podpirajo ljubiteljsko kulturo in pomembno prispevajo k njenemu razvoju. Glede na njeno razmerje do drugih priznanj ZKDS in do priznanj, ki jih podeljuje JSKD, jo lahko štejemo za Zvezino najpomembnejše priznanje. V letu 2020 plakete zaradi epidemije nismo podelili.

Projekt Pogum in Analiza stanja mladih v ljubiteljski kulturi

Zveza je v letu 2020 aktivno sodelovala tudi pri projektu Pogum, ki deluje v okviru Zavoda RS za šolstvo, kjer je Zveza ena izmed 132 konzorcijskih partnerjev. Projekt Pogum je namenjen krepitvi kompetence podjetnosti in spodbujanju prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v osnovnih šolah. Projekt izdelave analize stanja mladih v ljubiteljski kulturi pa je predmet sklenjene pogodbe med JSKD RS in ZKDS in ga izvaja dr. Tomaž Simetinger v sodelovanju z analitikom dr. Tomijem Deutschem.

Poročilo so pripravili:

Sara Špelec, sekretarka
Jože Osterman, predsedujoči Zveze v obdobju januar–junij 2020
Janez Kerin, aktualni predsednik Zveze

Ljubljana, 16. 3. 2021

Zveza kulturnih društev Slovenije

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 051/429 259

E: info@zkds.eu

W: www.zkds.eu

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

Materialno in finančno poslovanje ZKD Slovenija je opredeljeno s statutom in zagotavlja podatke na način in v obliki kot jih določa ZDru-1 in SRS 33. Društvo vodi poslovne knjige po načelu dvostavnega knjigovodstva in uporablja Enotni kontni okvir za gospodarske družbe, samostojne podjetnike posameznike, kmečka gospodarstva, zadruga, nepridobitne organizacije – pravne osebe zasebnega prava ter društva in invalidske organizacije. Društvo opravlja nepridobitno dejavnost in se financira s sredstvi, pridobljenimi iz proračuna države in proračunov lokalnih skupnosti, sredstvi, pridobljenimi s kandidiranjem na domačih in mednarodnih natečajih ter darili, volili in prispevki posameznikov, organizacij in donatorjev. Društvo v svojih knjigah izkazuje vrednost osnovnih sredstev po načelu obračunane amortizacije skladno z zakonodajo.

V letu 2020 društvo izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 2.067,27 EUR. 63,52% prihodkov znašajo sredstva Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, ki so ob enem glavni vir financiranja in so v letu 2020 znašala 13.640,00 EUR ter so se v primerjavi z letom 2019 povišala. Leta 2017 je društvo pristopilo k projektu Krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v osnovnih šolah – projekt POGUM ter sklenilo konzorcijsko pogodbo z Zavodom RS za šolstvo. Iz tega naslova izkazuje društvo v letu 2020 prihodke v višini 7.787,00 EUR. Preostanek prihodkov so donacije iz naslova dohodnine.

Glavnino odhodkov predstavljajo stroški storitev (stroški projekta, potni stroški, stroški intelektualnih in osebnih storitev, drugi stroški, ...) in znašajo 19.061,10 EUR, kar predstavlja 98,22% vseh odhodkov (dobrih 40% stroškov storitev se nanaša na delo na projektu POGUM), ostali stroški so stroški materiala ter amortizacije.

Stanje denarnih sredstev na TRR na dan 31.12.2020 znaša 14.331,30 EUR in je usklajeno z bančnimi izpiski. Društvo izkazuje do dobaviteljev ter članov kratkoročne obveznosti v višini 2.767,92 EUR (ne zapadle obveznosti do dobaviteljev in obveznosti iz naslova povračil stroškov). Višina kratkoročnih odloženih prihodkov znaša 4.240,00 EUR in se nanaša na projekt Analiza stanja in identifikacija potreb pri mladih v kulturi in umetnosti.

Presežek prihodkov nad odhodki bo društvo namenilo za razvoj osnovne dejavnosti, investicije v osnovna sredstva ter tekoče materialne stroške.

Pripravil:

Rok Zupan, zunanji računovodja